

Carta de la Terra

"NOSALTRES NO SOM D'EIXE MÓN!!"
(RAIMON)

www.llatinoamericana.org
www.llatinoamericana.blogspot.com

introducció

El camí que ha empès la humanitat el darrer segle es demostra com una via sense sortida, i es veu clara la necessitat d'un tomb important. Tot i que molts canvis no són palpables, van sorgint iniciatives que ens porten cap una construcció d'un món on no hi visquin desequilibris insalvables i l'estil de vida d'algunes persones no comprometi ni l'estabilitat del planeta, ni les necessitats de la resta de la humanitat o de les generacions que encara han de venir. Aquesta òptica va ser la que va propiciar la Carta de la Terra.

La Carta de la Terra és un document que es va començar a gestar a la cimera de Rio de l'any 1992. Aquesta carta vol posar el marc per un món més just per a tothom on es conservin les diversitats natural i cultural del món.

Edició juny 2009
Comissió Agenda Llatinoamericana
C/ Sta. Eugènia, 17 - 17005 Girona
Tel. 972 219 916
llatinoamericana@solidaries.org

Preàmbul

Ens trobem davant d'un moment crític en la història de la Terra, un moment en el qual la humanitat ha d'escollir el seu futur. A mesura que el món es fa més interdependent i fràgil, el futur presenta alhora grans riscos i grans promeses. Per continuar avançant hem de reconèixer que, enmig d'una magnífica diversitat de cultures i formes de vida, som una sola família humana i una sola comunitat de la Terra amb un destí comú. Hem d'unir-nos per crear una societat global sostenible basada en el respecte a la natura, els drets humans universals, la justícia econòmica i la cultura de la pau. Amb aquest objectiu, és imperatiu que nosaltres, els pobles de la Terra, declarem la nostra responsabilitat els uns vers els altres, vers la gran comunitat de vida i vers les generacions futures.

La Terra, la nostra llar

La Humanitat és part d'un immens univers en evolució. La Terra, la nostra llar, és plena d'una singular comunitat de vida. Les forces de la natura fan de l'existència una aventura exigent i incerta, però la Terra ha proveït les condicions essencials per a l'evolució de la vida. La capacitat de recuperació de la comunitat de vida i el benestar de la Humanitat depèn de la preservació d'una biosfera saludable amb tots el seus sistemes ecològics, una rica varietat en plantes i animals, terres fèrtils, aigües pures i aire net. El medi ambient global, amb els seus recursos finits, és una preocupació comuna a tots els pobles. La protecció de la vitalitat, la diversitat i la bellesa de la Terra és un deure sagrat.

La situació global

Els models dominants de producció i consum estan causant la devastació ambiental, l'esgotament dels recursos i una extinció massiva de les espècies. S'estan destruint les comunitats. Els beneficis del desenvolupament no es comparteixen equitativament i la distància entre rics

i pobres creix constantment. La injustícia, la pobresa, la ignorància i els conflictes violents s'estenen arreu del món i són causa de grans patiments. Un augment de la població humana sense precedents ha sobrecarregat els sistemes ecològics i socials. Els fonaments de la seguretat global estan amenaçats. Aquestes tendències són perilloses, però no inevitables.

Els reptes futurs

L'elecció és nostra: crear un partenariat per tenir cura de la Terra i els uns dels altres o arriscar-nos a destruir-nos a nosaltres mateixos i la diversitat de vida. Els nostres valors, institucions i estils de vida necessiten canvis fonamentals. Hem d'adornar-nos que, una vegada satisfetes les necessitats bàsiques, el desenvolupament humà significa primordialment ser més, no tenir més. Disposem del coneixement i la tecnologia per proveir tothom i per reduir els impactes sobre el medi ambient. L'emergència d'una societat civil global està creant noves oportunitats per construir un món democràtic i humà. Els nostres reptes ambientals, econòmics, polítics, socials i espirituals estan interrelacionats i junts podem forjar solucions inclusives.

Responsabilitat universal

Per portar a terme aquestes aspiracions, hem de prendre la decisió de viure amb un sentit de la responsabilitat universal i d'identificar-nos amb la comunitat terrestre global, així com amb les comunitats locals. Som alhora ciutadans de diferents nacions i d'un sol món en el qual els àmbits local i global estan estretament vinculats. Tots compartim la responsabilitat pel benestar present i futur de la família humana i del món vivent en tota la seva amplitud. L'esperit de solidaritat humana i d'afinitat amb tota vida s'enforteix quan vivim amb reverència el misteri del ser, amb gratitud el do de la vida i amb humilitat el lloc que ocupa l'ésser humà en la natura.

Necessitem urgentment una visió compartida dels valors bàsics que donin un fonament ètic a la comunitat mundial emergent. Per tant,

junts i amb esperança, afirmem els principis interdependents següents, per a un sistema de vida sostenible, com a fonament comú amb el qual s'haurà de guiar i valorar la conducta de les persones, les organitzacions, les empreses, els governs i les institucions transnacionals.

Principis

I. RESPECTE I CURA DE LA COMUNITAT DE VIDA

1. Respectar la Terra i la vida en tota la seva diversitat

- a. Reconèixer que tots els éssers són interdependents i que tota forma de vida té valor, independentment de la seva utilitat per als éssers humans.
- b. Afirmar la fe en la dignitat inherent a tot ésser humà i en el potencial intel·lectual, artístic, ètic i espiritual de la Humanitat.

2. Tenir cura de la comunitat de vida amb enteniment, compassió i amor

- a. Acceptar que el dret a posseir, administrar i utilitzar els recursos naturals comporta el deure de prevenir els danys ambientals i protegir els drets de les persones.
- b. Afirmar que més llibertat, coneixement i poder comporta més responsabilitat de promoure el bé comú.

3. Construir societats democràtiques que siguin justes, participatives, sostenibles i pacífiques

- a. Assegurar que les comunitats garanteixin en tots els àmbits els drets humans i les llibertats fonamentals i que ofereixin a tothom l'oportunitat de desenvolupar tot el seu potencial.
- b. Promoure la justícia social i econòmica, i possibilitar que tothom

atenyi una forma de vida segura i digna que sigui responsable ecològicament.

4. Preservar els fruits i la bellesa de la Terra per a les generacions presents i futures

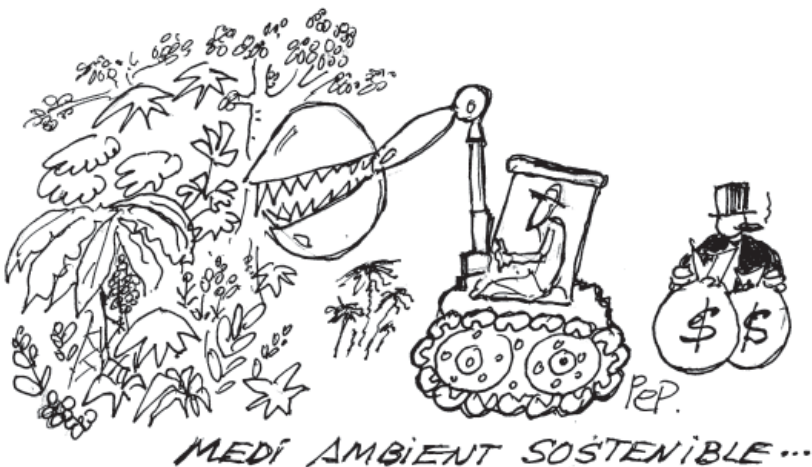
- a. Reconèixer que la llibertat d'acció de cada generació està condicionada per les necessitats de les generacions futures.
- b. Transmetre a les generacions futures valors, tradicions i institucions que fomentin la prosperitat a llarg termini de les comunitats humanes i ecològiques de la Terra.

Per complir aquests quatre compromisos generals, cal:

II. INTEGRITAT ECOLÒGICA

5. Protegir i restaurar la integritat dels sistemes ecològics de la Terra, amb especial atenció a la diversitat biològica i els processos naturals que sustenten la vida.

- a. Adoptar, en tots els àmbits, plans de desenvolupament sostenible i regulacions que facin de la conservació ambiental i la rehabilitació part integral de totes les iniciatives de desenvolupament.

- b. Establir i salvaguardar reserves viables de la natura i la biosfera, incloent-t'hi terres verges i zones marines, per protegir els sistemes de suport a la vida de la Terra, mantenir la biodiversitat i preservar la nostra herència natural.
- c. Promoure la recuperació de les espècies i els ecosistemes en perill.
- d. Controlar i eradicar els organismes exògens o genèticament modificats que siguin perjudicials per a les espècies autòctones i el medi ambient, i prevenir la introducció d'aquests organismes perjudicials.
- e. Administrar l'ús dels recursos renovables com l'aigua, el sòl, els productes forestals i la vida marina de forma que no se n'excedeixin les possibilitats de regeneració i que es protegeixi la salut dels ecosistemes.
- f. Administrar l'extracció i l'ús dels recursos no renovables, com els minerals i els combustibles fòssils, de forma que es minimitzi el seu esgotament i no es causin greus problemes ambientals.

6. Evitar danys com a millor mètode de protecció ambiental i, quan els coneixements són limitats, procedir amb precaució.

- a. Actuar per evitar la possibilitat de produir danys ambientals greus o irreversibles, encara que el coneixement científic sigui incomplet o inconclusiu.
- b. Exigir les proves pertinents a aquells que argumentin que una activitat proposada no causarà danys significatius i fer que les parts implicades siguin responsables dels danys ambientals.
- c. Assegurar que la presa de decisions prevegi les conseqüències acumulatives, a llarg termini, indirectes, d'ampli abast i globals de les activitats humanes.

- d. Prevenir la contaminació de qualsevol part del medi ambient i no permetre l'acumulació de substàncies radioactives, tòxiques o perilloses.
- e. Evitar activitats militars que perjudiquin el medi ambient.

7. Adoptar models de producció, consum i reproducció que salvaguardin les capacitats regeneratives de la Terra, els drets humans i el benestar comú.

- a. Reduir, reutilitzar i reciclar els materials utilitzats en els sistemes de producció i consum i assegurar que els residus puguin ser assimilats pels sistemes ecològics.
Actuar amb moderació i eficiència en l'ús de l'energia i basar-se progressivament en les fonts d'energia renovable, com ara la solar i l'eòlica.
- b. Promoure el desenvolupament, l'adopció i la transferència equitativa de tecnologies respectuoses amb el medi ambient.
- c. Assimilar tots els costos ambientals i socials dels béns i serveis en el preu de venda i possibilitar que els consumidors puguin identificar els productes que compleixin les normes socials i ambientals més altes.
- d. Assegurar l'accés universal a una sanitat que fomenti la salut reproductiva i la reproducció responsable.
- e. Adoptar estils de vida que posin èmfasi en la qualitat de vida i la suficiència material en un món finit.

8. Impulsar l'estudi de la sostenibilitat ecològica i promoure l'intercanvi obert i una àmplia aplicació dels coneixements adquirits.

- a. Donar suport a la cooperació científica i tècnica internacional sobre la sostenibilitat, amb especial atenció a les necessitats dels països en desenvolupament.

- b. Reconèixer i preservar el coneixement tradicional i la saviesa espiritual en totes les cultures que contribueixen a la protecció del medi ambient i el benestar humà.
- c. Assegurar que la informació de vital importància per a la salut humana i la protecció ambiental, inclosa la informació genètica, sigui de domini públic.

III. JUSTÍCIA SOCIAL I ECONÒMICA

9. Eradicar la pobresa com un imperatiu ètic, social i ambiental

- a. Garantir el dret a l'aigua potable, l'aire net, la suficiència alimentària, la terra incontaminada, l'habitatge i el sanejament segur, assignant-hi els recursos nacionals i internacionals que calguin.
- b. Capacitar tots els éssers humans amb l'educació i els recursos necessaris per garantir una forma de vida sostenible, i proporcionar la seguretat social i les xarxes de suport necessàries a aquells que no puguin sostenir-se per si mateixos.

- c. Reconèixer els ignorats, protegir els vulnerables, servir aquells que pateixen i proporcionar-los les possibilitats necessàries perquè desenvolupin les seves capacitats i segueixin les seves aspiracions.

10. Assegurar que les institucions i activitats econòmiques, en tots els àmbits, promoguin el desenvolupament humà de manera equitativa i sostenible.

- a. Promoure la distribució equitativa de la riquesa dintre de les nacions i entre les nacions.
- b. Augmentar els recursos intel·lectuals, financers, tècnics i socials dels països en desenvolupament i alliberar-los dels deutes internacionals onerosos.
- c. Assegurar que tot comerç doni suport a l'ús sostenible dels recursos, la protecció ambiental i les normes laborals progressives.
- d. Requerir les corporacions multinacionals i els organismes financers internacionals perquè actuïn amb transparència pel bé públic i fer-los responsables de les conseqüències de les seves activitats.

11. Afirmar la igualtat i equitat de gènere com a prerequisit per al desenvolupament humà sostenible i assegurar l'accés universal a l'educació, la sanitat i les oportunitats econòmiques.

- a. Assegurar els drets humans a les dones i les nenes i acabar amb tota violència en contra seva.
- b. Promoure la participació activa de les dones en tots els aspectes de la vida econòmica, política, civil, social i cultural com a membres iguals i de ple dret, decisores, líders i beneficiàries.
- c. Enfortir les famílies i garantir la seguretat i la cura de tots els seus membres.

12. Defensar el dret de tothom, sense discriminació, a un entorn natural i social que fomenti la dignitat humana, la salut física i el benestar espiritual, amb especial atenció als drets dels pobles indígenes i les minories.

- a. Eliminar la discriminació en totes les seves formes, com les basades en la raça, el color, el sexe, l'orientació sexual, la religió, la llengua i l'origen nacional, ètnic o social.
- b. Afirmar el dret dels pobles indígenes a la seva espiritualitat, coneixements, terres i recursos i a les seves pràctiques vinculades a una forma de vida sostenible.
- c. Honrar i donar suport als joves de les nostres comunitats, i capacitar-los per exercir el seu paper essencial en la creació de societats sostenibles.
- d. Protegir i restaurar llocs rellevants amb significat cultural i espiritual.

IV. DEMOCRÀCIA, NO-VIOLÈNCIA I PAU

13. Enfortir les institucions democràtiques en tots els àmbits i proporcionar transparència i responsabilitats en la governabilitat, participació en la presa de decisions i accés a la justícia.

- a. Mantenir el dret de tothom a rebre informació clara i puntual sobre els temes ambientals i totes les activitats i plans de desenvolupament que puguin afectar-los o interessar-los.
- b. Donar suport a la societat civil local, regional i global i promoure la participació significativa de tots els individus i organitzacions interessats en la presa de decisions.
- c. Protegir els drets a la llibertat d'opinió, expressió, reunió pacífica, associació i dissentiment.
- d. Instituir l'accés efectiu i eficaç a procediments judicials independents i administratius, incloent-hi les solucions i compensacions per danys ambientals i per l'amenaça d'aquests danys.
- e. Eliminar la corrupció en totes les institucions públiques i privades.
- f. Enfortir les comunitats locals i capacitar-les perquè puguin tenir cura dels seus entorns propis, i assignar les responsabilitats ambientals als nivells de govern que les puguin portar a terme amb més efectivitat.

14. Integrar en l'educació formal i l'aprenentatge al llarg de tota la vida les capacitats, els coneixements i les valors necessaris per a una forma de vida sostenible.

- a. Proporcionar a tothom, especialment als nens i als joves, l'opunitat a l'educació que els capaci per contribuir activament en el desenvolupament sostenible.
- b. Promoure la contribució de les arts i les humanitats, així com de les ciències, en l'educació per a la sostenibilitat.
- c. Intensificar el paper dels mitjans de comunicació en la presa de consciència a l'entorn dels reptes ecològics i socials.
- d. Reconèixer la importància de l'educació moral i espiritual per viure de forma sostenible.

15. Tractar tots els éssers vius amb respecte i consideració

- a. Prevenir la crueltat amb els animals que encara es mantingui en les societats humanes, i protegir-los del patiment.
- b. Protegir els animals salvatges dels mètodes de caça, trampa i pesca que causin un patiment extrem, prolongat o evitable.
- c. Evitar o eliminar, fins a on sigui possible, la captura o destrucció indiscriminades d'espècies.

16. Promoure la cultura de la tolerància, la no-violència i la pau

- a. Encoratjar i donar suport a la comprensió mútua, la solidaritat i la cooperació entre tots els pobles i dintre i entre les nacions.
- b. Implantar estratègies àmplies per prevenir els conflictes violents i utilitzar la col·laboració en la resolució de problemes per gestionar i resoldre conflictes ambientals i altres disputes.
- c. Desmilitaritzar els sistemes nacionals de seguretat al nivell d'una postura de defensa no provocadora i utilitzar els recursos militars amb fins pacífics, inclosa la restauració ecològica.
- d. Eliminar les armes nuclears, biològiques i tòxiques i d'altres armes de destrucció massiva.
- e. Assegurar que l'ús de l'espai orbital i exterior dona suport al medi ambient i la pau.
- f. Reconèixer que la pau és la totalitat creada per les relacions correctes amb un mateix, les altres persones, cultures i formes de vida, la Terra i el Tot del qual formem part.

El camí cap endavant

Com mai abans en la història, el destí comú ens crida a buscar un nou començament. Aquesta renovació és la promesa d'aquests principis de la Carta de la Terra. Per complir aquesta promesa, ens hem de comprometre a adoptar i promoure els valors i objectius d'aquesta Carta.

Això requereix un canvi de mentalitat i de cor. Requereix un nou sentit de la interdependència global i responsabilitat universal. Hem de desenvolupar i aplicar imaginativament la visió de una forma de vida sostenible en els àmbits local, nacional, regional i global. La nostra diversitat cultural és una preciosa herència i les diferents cultures trobaran les seves formes pròpies per concretar aquesta visió. Hem d'aprofundir i estendre el diàleg global que va generar al Carta de la Terra, ja que hem d'aprendre molt de la contínua cerca conjunta de la veritat i la saviesa.

La vida sovint implica tensions entre valors importants. Això pot comportar decisions difícils. Malgrat això, hem de trobar els camins per harmonitzar diversitat i unitat, l'exercici de la llibertat i el benestar comú, els objectius a curt termini i a llarg termini. Tot individu, família, organització i comunitat hi té un paper vital. Les arts, les ciències, les religions, les institucions educatives, els mitjans de comunicació, les empreses, les organitzacions no governamentals i els governs són cridats a oferir un lideratge creatiu. L'aliança entre governs, societat civil i empreses és essencial per a la governabilitat efectiva.

Amb l'objecte de construir una comunitat global sostenible, les nacions del món han de renovar el seu compromís amb les Nacions Unides, complir les seves obligacions sota els acords internacionals actuals i donar suport a la implantació dels principis de la Carta de la Terra mitjançant un instrument internacional legalment vinculant sobre el medi ambient i el desenvolupament.

Que el nostre sigui un temps que es recordi pel despertar a una nova reverència a la vida, la ferma resolució a aconseguir la sostenibilitat, i l'acceleració en la lluita per la justícia, la pau i la joiosa celebració de la vida.

Carta de la Terra i la campanya que gira al seu voltant la podeu trobar a

- <http://www.earthcharter.org>.
- Comissió Mundial pel Medi Ambient i el Desenvolupament de les Nacions Unides:
(http://www.fundacioperlapau.org/arxiu_documental/arxiu_document.php?ID=8&tema=Seguretat%20Humana)
- <http://gotesdaigua.blogspot.com/2008/04/la-carta-de-la-terra.html>

El tema és nou, i desesperadament urgent. Acabem de descobrir la Terra, el nostre Planeta, com la casa comuna, la única que tenim, i estem descobrint que som una unitat indissoluble de relacions i de futur.

L'ecologia profunda, integral, ha d'incloure tots els aspectes de la nostra vida personal, familiar, social, política, cultural, religiosa...

I totes les institucions polítiques i socials han de fer programa fonamental seu «el salvament del Planeta». Urgeix crear, estimular, potenciar en totes les religions i humanismes una espiritualitat «profunda i total» de signe positiu, d'actitud profètica en l'alliberament. S'imposa una nova relació amb la natura. Volem viure aquest kairós ecològic de militància i de mística amb el Déu de tots els noms i totes les utopies.

Pere Casaldàliga